

Çalışmak Mutluluktur!

Yenibiris.com ekibi olarak biz, çalışmanın mutluluk olarak görülmesiyle birlikte tüm ekipler, çalışanlar ve insanlar için yeni bir sayfa açılmasına öncülük etmek istiyoruz ve inanıyoruz ki çalışmanın mutluluk olduğu her şirkette verimlilik gözle görülür bir biçimde artacak!

Makale Araştırma
Çiçekleniyoruz Değişim etkisi

Tınaz Tiltiz Stil
Beyaz Nokta Empati, sempati,
Gelişim Kongresi 2008 ve değişim

Özürülüler için engelsiz yaşam

Bir an meselesi çizginin öbür tarafına geçmek. Bir saniye önce sağlıklı iken, nasıl olduğunu anlamadan sağlığını kaybedebiliyorsunuz. Ne zaman ne ile karşılaşacağınızı bilmiyorsunuz. Yazık ki, ya bir yakınınızın ya da kendinizin başına gelince engelli yaşamının önemini farkına varıyorsunuz...

Özür doğuştan olabileceği gibi, yaşamın kötü sürprizleriyle de oluşabiliyor. Özürlü derken “doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlüğü olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan, fakat aynı zamanda bizlerle birey ve vatandaş olarak eşit haklara sahip olduklarını zaman zaman unuttuğumuz kişilerden” söz edeceğiz.

Bugün dünya nüfusu 6.640.000.000’u aştı. Nüfusun %10’unun çeşitli bedensel kusurları bulunuyor. Ülkemizin 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla nüfusu 70.586.256 kişi. Bedensel özürlü sayısının ise nüfusun %11’i yani 8.350.000 olduğu bildiriliyor. Ülkemizde nüfusun % 70.5’i şehirlerde yaşıyor. Bu da şehirlerde daha çok sayıda özürlü yaşadığı ve risklerinin de yüksek olduğu anlamına geliyor.

Çocuklar, yaşlılar, kronik rahatsızlığı ya da herhangi bir hastalığı olanların, kısaca; bedensel engellilerin yaşam kalitesi, herkesten daha çok, tasarımcının, mimarın, şehircinin, müteahhidin, ustaların bilgi ve inşafına kalmış durumda. Çünkü “inşa edilmiş çevre” olarak tanımladığımız mimari çevredeki olumsuzluklar, düzensizlikler ve geometri hataları en çok “bedensel özürlülere” eziyet çektiyor.

2010’un kültür başkenti İstanbul’da ve ülkemizin tümünde ulaşım sistemleri ve ulaşım araçlarında, standartlar ve detaylar bedensel özürlülerin, çocukların ve yaşlıların yaşama biçimini yakından ilgilendiriyor. Bu konunun disiplinli ve tutarlı bir biçimde kamu vicdanında farkındalık yaratacak şekilde ele

alınması gerekiyor. Öte yandan, sektörler de özürlüleri hedef kitle olarak görmediğinden, basit de olsa, bu kişilerin ihtiyaç duyduğu pek çok araç, eşya, cihaz, yurichinde üretmiyor ve yuridışından temin ediyor. Medikal ve sağlık sistemlerinin gelişmesi yaşlı nüfusun artmasına neden oluyor ve ortalama yaşam süresi uzuyor. Emeklilik yaşının ötelenmesi ise çalışma ihtiyacını doğuruyor. Gelişmiş ülkelerde özürlüler ve yaşlılar için piyasalara çok çeşitli ürünler sunuluyor. Körler için menü kartından, işitme engelliler için çalar saate, yüksekliği ayarlanabilir klozetten, tek kollular için elbise giyinme aparatına, merdiven çıkabilen tekerlekli koltuktan, özürlü çocuk oyuncaklarına kadar binlerce “nesne” üretiliyor ve bu konular üzerinde çalışmalar yapılıyor. Bu yardımcı donanımlar, nesnelere yaşamı kolaylaştırıp, yaşam kalitesinin artırılmasını sağlıyor.

Ülkemizde bedensel engellilerin konumu

Ülkemizde eski yıllara oranla devlet örgütlenmesinde ve toplumsal alanda, gerek sosyal düzenlemelerle, gerekse de sosyal yardımlaşma ile birtakım iyileşmeler sağlandı. 1996 yılında Başbakanlığa bağlı “Bedensel Özürlüler İdaresi Başkanlığı” kuruldu. Bedensel özürlülerin ihtiyaçları bu başkanlıktan sağlanıyor. Birçok kurum ve kuruluş bedensel engellilerle ilgili çalışmalarını yoğunlaştırdı. Yerel yönetimler de yöre halkı için programlar hazırlayıp uyguluyorlar. Belediyeler, kurdukları “Bedensel Engelliler Koordinasyon Merkezleri” ile özürlü vatandaşlara yardımcı olmaya çalışıyor. Tekerlekli iskemle, koltuk değneği ile hareket etmek zorunda olanların toplu taşıma araçlarını kullanabilmeleri en acil ihtiyaçların başında geliyor. Otobüs, tren, metro, vapur, uçak bu anlamda tekrar ele alınmak durumunda.

“ Bugün dünya nüfusu 6.640.000.000’u aştı. Nüfusun %10’unun çeşitli bedensel kusurları bulunuyor. Ülkemizin 31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla nüfusu 70.586.256 kişi. Bedensel özürlü sayısının ise nüfusun %11’i yani 8.350.000 olduğu bildiriliyor. Ülkemizde nüfusun % 70.5’i şehirlerde yaşıyor. Bu da şehirlerde daha çok sayıda özürlü yaşadığı ve risklerinin de yüksek olduğu anlamına geliyor.”

Vakitler, demekler, kurumlar bir yandan özürlülere eğitim verecek okullar kurarken, üniversitelerimizde de araştırmalar yapıyor. Medya, bedensel engellilerin sorunlarına eğiliyor. Yine de dünyadaki gelişmeleri oldukça yavaş izliyor. Gelişmiş ülkelerle nazarın özürlüler için ülkemizdeki düzenlemeler hayli geride. Oysa, alınacak önlemlerin gelişmişlik düzeyiyle ölçülmemesi gerekir. Basit fakat pahalı olmayan çözümler ve dikkatle çok sayıda çözüm üretmek mümkündür.

Hatalar devam ediyor

Bedensel özürlüler, yaşlılar, hatta çocuklar için şehir bir kabus gibi. Yükseltilmiş kaldırımlarla başlayarak günlük yaşamımızda sıklıkla karşılaştığımız tasarımcı hataları yaşamı güçleştiriyor. Çok kaygan zemin yapıyor. Eğimleri olmayan kullanılması adeta moda. Bırakınız özürlü kişileri, sağlam insanların sakatlanması an meselesi! Rampalara yasak sarmak için yapılıyor. Eğimleri hatalı olduğundan, kullanmak korkutucu. Oysa, ilkokul çocuğumun dahi bildiği Püthagor bağıntısıyla hesaplanabilecek göz ardı edilip kalan yere göre rampa inşa ediliyor. Bir de uygun olmayan malzemelerle teşkil edildiğinden çatlayıp kırılıyor, çirkin görüntüden

de vazgeçtik, tehlikeli olabiliyor.

Özürü yolcular; uçaklarda, otellerde, diğer ulaşım araçlarında, fuar alanlarında, restoranlarda, bürolarda çeşitli engellerle karşılaşıyorlar. Tekerlekli iskemleyle, bastonla, koltuk değeneğiyle seyahat edilebilme ihtimallerinin yanı sıra, yolcuların işitme, görme özrü veya diabet, kolesterol, tansiyon gibi sorunları da olabilir. Dizlerinde kireçlenme, bellerinde arıza olabilir, hareket etme güçlüğü bulunabilir.

Bir de tatilcilerin durumuna ilginç bir vak'a ile bakalım:

Ünlü bir şirketin sahibinin kayakta bacağı kırılmış koltuk değneği kullanıyor. Eşinin dizlerinde protez var, oğlunun topuk tandonu kopmuş, tekerlekli iskemlede. 3 şanssız olay, birkaç ay önce sapaşğam bir aileyi bedensel özürü konumuna getirmiş. Hayat devam ediyor. Üçü de şirkette önemli pozisyonlara sahipler ve bir fuara katılmaları gerekiyor. Yolculukları berbat geçiyor. Uçak koltukları her üçü için de çok rahatsız. Uçağa köprüden biniyorlar ama iniş felaket oluyor. Kaldıkları otel ise daha korkunç, bedensel engelliler için oda bulunmuyor! Onlara oldukça büyük bir oda veriliyor. Fakat tekerlekli

iskemle odada dönemiyor. Hallar yüksek havlı, iskemle yürütüyor. Perdeler uzun, yerlere kadar yayılmış özel bağlarla açılıp kapanıyor, koltuk değneği bu iplere takılıyor. Isı kontrolü yapılmıyor. Odada çok sayıda mobilya var, hareketli engelliler. Aslında gayet iyi anlaşılıyor ki, sağlam insanlar için mütahiş konforlu olan bu oda, engelliler için cehennem...

ABD'de otellerde oda sayısının 1/15'inin fiziksel engellilere göre yapılması kararı alındı. Bazı araştırmacılar tüm otel odalarında bu tür kolaylıkların bulunmasını öneriyorlar. Çünkü, romatizmalı, kireçlenmeli hasta sayısı giderek artıyor, refah düzeyi gelişirken ortopedik sorunlar çoğalıyor. Birçok kişi fiziksel özüründen ötürü kendisine özel muamele yapılmasından psikolojik rahatsızlık duyuyor.

Özellikle iş ortamında bu durum kişiler için daha fazla huzursuz ediyor. O nedenle, her türlü tasarımın "fiziksel bedensel engellilerin" daima var olduğu kabul edilerek yapılması öneriliyor.

Ülkemizdeki çalışmalardan örnekler

TC Başbakanlık Özürü İdaresi Başkanlığı yoğun bir gündemle çalışmaları

“Gelişmiş ülkelerde özürü ve yaşlılar için piyasalara çok çeşitli ürünler sunuluyor. Körler için menü kartından, işitme engelliler için çalar saate, yüksekliği ayarlanabilir klozetten, tek kollar için elbise giyinme aparatına, merdiven çıkabilen tekerlekli koltuktan, özürü çocuk oyuncaklarına kadar binlerce "nesne" üretiliyor ve bu konular üzerinde çalışmalar yapılıyor.”

nı sürdürüyor. Bu çalışmaların yanı sıra, AB projeleri kapsamında AB üyeleri ile birlikte Türkiye'nin de yer aldığı 4 yeni proje geliştirilmekte: Leonardo da Vinci Yaşam Boyu Öğrenme Programı desteği ESTEEM, Validation 2, QATRAIN2, Grundtvig desteği ETTAD. Bu projelerin 2009 sonuna kadar tamamlanması planlanıyor. Projelerin özetleri şöyle:

ESTEEM Projesi: Sosyal ve ekonomik açıdan dezavantajlı kişilerin, işsizlerin ve küçük etnik grupların öğretme kazandırılması amaçlıyor.

Validation 2 Projesi: Yaygın ve informal öğretimin resmen tanınmasını sağlamak üzere sistemler oluşturup, engelli ve dezavantajlı bireylerin iş piyasasında ihtiyaçlarını karşılamak konusunda onları destekleyecek. Bu proje ile engelliler hayata daha sıkı tutunacak ve iş bulmalarına yönelik becerileri geliştirilecek. Projede hedef kitle engelliler, işsizlik riski taşıyan gençler, suç çevrelerine katılma riski taşıyan, sosyal dışlanma ihtimali olanlar, iş piyasasında dezavantajlı halde bulunan yaşlılar.

QATRAIN 2 Projesi: Özürü öğrenicilerin mesleki eğitim ve öğrenime katılmalarını artırmayı hedefleyen proje,

özürlü kişilerin eğitim programlarına etkin bir şekilde katılmalarına olanak sağlayacak. Yaygın meslek eğitimine özürlü kişilerin katılması öğretme, öğrenme ve değerlendirme konularında değişiklikler gerektiriyor. Buna da en çok katkıda bulunabilecek olanlar öğretmen ve eğitmenler. Quatrın 2 Mesleki Eğitim, ortak ülkelerin yetkili mercileri tarafından tanınmış, meslek edindirmeye ve istihdam sağlamaya yönelik her türlü eğitim ve çıktığı kapsıyor. Mesleki Eğitim öğrencileri olarak, 25 yaş altı ve temel eğitimini tamamlamış kimseler hedef almıyor.

ETTAD Projesi: Eğitimcilere ve öğretmenlere olanaklar sağlayarak, onları etkinleştirerek özürülerin yetişkin eğitim programlarına katılmalarını ve başarı engellerini ortadan kaldırmayı hedefliyor. Proje, özürürlü kişilere daha geniş eğitim ve kişisel gelişim olanakları sağlayacak, aynı zamanda ayrımcılıkla mücadele etmeye doğru önemli bir adım oluşturacak. Bu proje temel eğitimini tamamlamış veya tamamlamadan ayrılanlara, mesleki konular dışında, istihdam olanağı sağlayan, sosyal ya da bireysel gelişime yönelik eğitimler olarak tanımlanıyor.

Projelerin hayata geçirilmesi ile ilgili toplantı ve panel 24 Eylül 2008'de İstanbul'da yüksek katılımı gerçekleşti. Toplantıya; Birleşik Krallık, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan, Belçika, Malta ve Türkiye'den TC Başbakanlık Özürürlü İdaresi Başkanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, AB Türk Ulusal Ajansı yetkilileri ile projeleri Türkiye adına yürüten Sakarya Üniversitesi, Bolu Rehberlik ve Araştırma Merkezi ile BCD Danışmanlık şirketi katıldı. Toplantı, teori ile uygulamalar arasındaki farklılıkların ortaya çıkmasına olanak sağladı. Toplantı sonunda tüm katılımcıların mutabık olduğu konular şöyle sıralandı:

* AB fonlarından Türkiye'nin daha fazla pay alması ve en iyi uygulamalardan fayda sağlanması için yeni işbirliklerinin oluşturulması, gerekirse bu konuda STK'ların ve kamunun danışmanlardan yararlanması.

* Özürürlü vatandaşların topluma kazandırılmasında parasal kaynak oluşturmada öte, toplumsal bilincin artırılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmesi.

* Toplumda özürürlüleri bakışı "acıma" olmaktan çıkarp, konuya bir "insan hakları" meselesi olarak bakılmasının sağlanması.

Özürürlülerin topluma kazandırılması için:

- Okul öncesinden genel eğitime alınması,
- Velilerin de bu konuda eğitilmesi,
- Teknolojiden destek alınması,
- Meslek edinme, eğitim ve istihdamda, özürürlülerin genelinde dışarıda bırakacak uygulamalardan uzaklaşılması.

Kaynaştırmaya yönelik olarak:

- Özürürlülerin eğitilmesi,
- Öğretmen ve eğitimcilerin eğitilmesi,
- İşverenlerin sadece kanuni zorunlulukları yerine getirecek şekilde değil, onlardan hakkıyla yararlanmaları konu-

sunda eğitimler verilmesi.

Toplantıya Bulgaristan'dan katılan göreme özürürlü genç bir hanım, Petya Grudeva, şikâyeti, zarafeti, topluluk önünde konuşma becerisi, İngilizcesi, power point sunuşu, pazarlama ve siyasal bilimler dallarında sahip olduğu iki lisans ve finans dalındaki master diplomasıyla herkesin dikkatini çekti.

Belki bizlerin de zihinsel/bedensel özürürlü yurttaşlarımızı iş hayatımızda nasıl daha mutlu ve verimli çalıştıracabileceğimizi düşünme zamanımız geldi, ne dersiniz?

“2010'un kültür başkenti İstanbul'da ve ülkemizin tümünde ulaşım sistemleri ve ulaşım araçlarında, standartlar ve detaylar bedensel özürürlülerin, çocukların ve yaşlıların yaşama biçimini yakından ilgilendiriyor. Bu konunun disiplinli ve tutarlı bir biçimde kamu vicdanında farkındalık yaratacak şekilde ele alınması gerekiyor.”